

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої
ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА
ТУРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ
РИЗИКІВ**

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

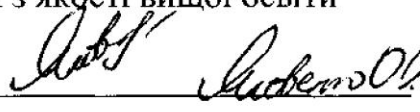
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код і назва спеціальності)

освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність:
економіка та управління підприємством
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету

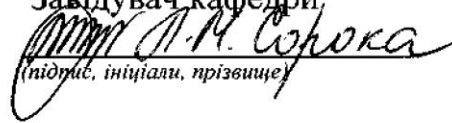
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління
підприємницькою та туристичною
діяльністю

протокол № 7 від
26.12.19

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Сосновський А.В., професор кафедри
управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, к.е.н.

Рецензенти програми: д.е.н., проф. Захарченко В.І
д.е.н., проф. Меркулов А.В

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	24	
Модулів:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 4	Лабораторні заняття:	
Семестр: 8	Семінарські заняття:	
	24	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4	Консультації:	
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни **обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків** є: є господарські рішення та пов'язані з ними ризики на підприємстві.

Метою викладання навчальної дисципліни **обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків** є: формуванні знань і навичок стосовно обґрунтування господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику.

Передумова для вивчення дисципліни: основи біржової діяльності, бізнес-планування, економіка і організація інноваційної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: економіка підприємства, бізнес-планування, основи біржової діяльності.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для вибіркового навчального дисциплін

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання про:

- сутність, особливості прийняття та методичні основи розробки й надання економічної оцінки рішенням господарської діяльності;
- природу виникнення та наслідки впливу підприємницьких ризиків;
- технологію обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень;
- механізм оцінки підприємницьких ризиків та основи ризик-менеджменту.

Уміння :

- розраховувати і аналізувати основні економічні результати, обґрунтовувати за допомогою спеціальних економічних розрахунків;
- доцільність прийняття господарських рішень щодо створення нових ;
- організаційних структур, будівництва, модернізації та реструктуризації ;
- підприємств, впровадження інших новацій.

Комунікація :

- показувати вміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей;
- використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною мовами.

Автономність та відповідальність :

- відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- управління комплексними діями або проектами;
- відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб;
- здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. ПРИМІРНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин.

№ п/п	Теми	Всього годин	З них		
			лекції	Семинарські	самостійна робота
ЗМ 1. Господарські рішення у різних сферах підприємницької діяльності					
1.	Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень	4	2	2	6
2	Тема 2. Методичні основи підготовки господарських рішень.	4	2	2	6
3	Тема 3. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	4	2	2	6
4	Тема 4. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	4	2	2	6
5	Тема 5. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.	4	2	2	6
6	Тема 6. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень.	4	2	2	6
7	Тема 7. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень.	4	2	2	6
8	Тема 8. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику.	4	2	2	6
9	Тема 9. Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків.	4	2	2	4
10	Проміжний контроль				2
	Всього годин : 90	36	18	18	54

5. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовний модуль 1. Господарські рішення у різних сферах підприємницької діяльності

Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.

1. Сутність господарських рішень.
2. Класифікація господарських рішень.
3. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення.

Тема 2. Методичні основи підготовки господарських рішень.

1. Методи розробки господарських рішень.
2. Аналітичні, статистичні та математичні методи.
3. Методи експертних оцінок.
4. Евристичні методи індивідуальної та групової роботи.
5. Ділові й організаційно-діяльнісні ігри.

Тема 3. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.

1. Методичні підходи до обґрунтування й вибору господарських рішень.
2. Основні параметри та умови забезпечення якості рішення.
3. Види ефективності рішень господарської діяльності.
4. Принципи оцінювання ефективності господарських рішень.

Тема 4. Прогнозування та аналіз господарських рішень.

1. Основні завдання та головні принципи прогнозування господарських рішень.
2. Сутність та принципи аналізу господарських рішень.
3. Зміст та сфери застосування методів аналізу господарських рішень.

Тема 5. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.

1. Сутність невизначеності та основні причини її появи.
2. Видова класифікація невизначеності.
3. Урахування чинника невизначеності в управлінні підприємством і засоби її зниження.

Тема 6. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень.

1. Основи раціональної поведінки.
2. Зміст теорії корисності.
3. Методика побудови функції корисності.

Тема 7. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень.

1. Сутнісна характеристика ризику.
2. Основні риси та функції підприємницького ризику.
3. Чинники впливу на ступінь ризику.
4. Класифікація підприємницьких ризиків.

Тема 8. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику.

1. Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику.
2. Критерії прийняття рішень за умов ризику.

Тема 9. Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків.

1. Характеристика основних зон ризику.
2. Встановлення причин виникнення основних видів господарських ризиків.

5.2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Семінарське заняття 1. Сутнісна характеристика господарських рішень ПЛАН

Семінарське заняття 2. Методичні основи підготовки господарських рішень

Семінарське заняття 3. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності

Семінарське заняття 4. Прогнозування та аналіз господарських рішень

Семінарське заняття 5. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності

Семінарське заняття 6. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень

Семінарське заняття 7. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень

Семінарське заняття 8. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику

Семінарське заняття 9. Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «**Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків**» складає 54 годин. Студентам пропонується виконання обов'язкових і вибіркових видів роботи.

До обов'язкових видів роботи належать: написання реферату (або підготовка доповіді, виступ на конференції), підготовка питань за планом семінарського заняття, підготовка питань, що підлягають самостійному вивченню, підготовка до проміжного модульного контролю, розв'язання задач.

До вибіркових робіт належать: підготовка доповідей до семінару, написання реферату або підготовка доповіді на конференцію (більше одного).

Перелік питань, що підлягають самостійному вивченню, орієнтовна тематика рефератів, питання щодо самоперевірки знань, рекомендована література запропоновані до кожної теми.

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	8 год.
2.	Підготовка до: - семінарських занять.	9 год.
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	2 год.
4.	Опрацювання питань, винесених на самостійну підготовку, в т.ч. конспектування за заданим планом: - для гуманітарних наук.	10 год.
5.	Підготовка і написання індивідуальної роботи (обсяг визначає викладач, але оптимально - 15-20 стор.).	10 год.
6.	Участь у науково-дослідній роботі (теоретичне дослідження, експериментування, написання тез, статей, виступ з доповіддю на студентській конференції та ін.).	10 год.
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5 год.

Завдання для самостійної роботи студентів

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми звітності	Література
		Денна форма навчання		
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень	<i>Перелік питань:</i> 1. Сутність господарських рішень. 2. Класифікація господарських рішень. 3. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення.	6	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]
Тема 2. Методичні основи підготовки господарських рішень.	<i>Перелік питань:</i> 1. Методи розробки господарських рішень. 2. Аналітичні, статистичні та математичні методи. 3. Методи експертних оцінок. 4. Евристичні методи індивідуальної та групової роботи. 5. Ділові й організаційно-діяльнісні ігри.	6	Конспект, усне опитування, підготовка рефератів	[3; 5; 10; 11; 14; 15; 19; 21]
Тема 3. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	<i>Перелік питань:</i> 1. Методичні підходи до обґрунтування й вибору господарських рішень. 2. Основні параметри та умови забезпечення якості рішення. 3. Види ефективності рішень господарської діяльності. 4. Принципи оцінювання ефективності господарських рішень.	6	Конспект, усне опитування, виконання тестових і практичних завдань	[3; 10; 11; 14; 17]
Тема 4. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	<i>Перелік питань:</i> 1. Основні завдання та головні принципи прогнозування господарських рішень. 2. Сутність та принципи аналізу господарських рішень. 3. Зміст та сфери застосування методів аналізу господарських рішень.	6	Конспект, письмове опитування, виконання тестових і практичних завдань	[6; 7; 8; 11; 14; 18; 20]
Тема 5. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької	<i>Перелік питань:</i> 1. Сутність невизначеності та основні причини її появи. 2. Видова класифікація невизначеності. 3. Урахування чинника невизначеності в управлінні	6	Конспект, усне опитування, виконання тестових і практичних завдань	[3; 10; 11; 14; 17]

діяльності.	підприємством і засоби її зниження.			
Тема 6. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень.	<i>Перелік питань:</i> 1. Основи раціональної поведінки. 2. Зміст теорії корисності. 3. Методика побудови функції корисності.	6	Конспект, усне опитування, виконання тестових і завдань	[3; 4; 5; 10; 11; 13; 21]
Тема 7. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень.	<i>Перелік питань:</i> 1. Сутнісна характеристика ризику. 2. Основні риси та функції підприємницького ризику. 3. Чинники впливу на ступінь ризику. 4. Класифікація підприємницьких ризиків.	4	Конспект, усне опитування	[2, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 19, , 42, 48, 49, 56.]
Тема 8. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику.	1. Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику. 2. Критерії прийняття рішень за умов ризику.			
Тема 9. Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків.	1. Характеристика основних зон ризику. 2. Встановлення причин виникнення основних видів господарських ризиків.		Захист рефератів	[5, 12, 26, 27, 30, 42, 49, 57, 58.]
Підготовка до МКР		2		
Разом:90		54		

Теми рефератів

1. Теорія прийняття рішень.
2. Зміст та функції теорії прийняття рішень.
3. Методи, структура і категорії теорії прийняття рішень.
4. Організаційні фактори впливу на прийняття господарських рішень.
5. Етапи підготовки і прийняття рішень.
6. Порядок підготовки і прийняття рішень.
7. Прийом, обробка, представлення інформації в процесі прийняття рішень.
8. Розпізнавання ситуації як етап прийняття рішень.
9. Підготовка варіантів рішень (альтернатив).
10. Оцінка ефективності варіантів рішень (альтернатив).
11. Класифікація рішень.
12. Види рішень залежно від характеру дій.
13. Види рішень залежно від різних ознак.
14. Вимоги до господарських рішень.
15. Місце економічного обґрунтування в системі підготовки і прийняття рішень.

16. Цілі та категорії економічного обґрунтування.
17. Принципи економічного обґрунтування.
18. Критерії оцінки ефективності господарських рішень.
19. Сутність і види невизначеності.
20. Вплив невизначеності на оцінку варіантів рішень.

6. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

6.1. Форми і методи поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) заслуховування повідомлень, які підготували студенти;
- 3) виконання тестових завдань;
- 4) вирішення задач тощо.

6.2. Форми і методи проміжного (модульного) контролю

Модульний контроль (МК) – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни.

Модульний контроль з дисципліни «**Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків**» проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «**Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків**» проводиться у формі заліку.

Залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях і при самостійному опрацюванні тематичних питань.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється за результатами поточного контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перелік теоретичних питань до навчального модуля 1

1. Поняття господарських рішень та їх ознаки.
2. Сутність господарських рішень та їх види.
3. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення.
4. Способи формалізації та реалізації господарських рішень.
5. Визначення оптимальних форм представлення та реалізації господарських рішень.
6. Основні параметри якісного рішення.
7. Основні умови забезпечення якості господарського рішення.

8. Види ефективності господарських рішень.
9. Умови та перешкоди прийняття ефективного рішення.
10. Принципи оцінки ефективності господарських рішень.
11. Елементи процесу прийняття рішень.
12. Етапи та процедури процесу прийняття рішень.
13. Стили прийняття рішень.
14. Корисні структурні схеми та засоби прийняття рішень.
15. Характер прийняття рішень.
16. Класична, поведінкова та ірраціональна моделі прийняття рішень.
17. Умови прийняття господарських рішень залежно від ступеня визначеності інформації.
18. Закони та закономірності, що впливають на прийняття рішень.
19. Загальні закони управління людиною. Закони зв'язку із зовнішнім середовищем.
20. Соціально-психологічні і біопсихічні закони.

Модульна контрольна робота з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків» №1

Варіант -1

1. Поняття господарських рішень та їх ознаки.
2. Класична, поведінкова та ірраціональна моделі прийняття рішень
3. Сутнісно-змістова характеристика ризику.

Варіант -2

1. Сутність господарських рішень та їх види.
2. Умови прийняття господарських рішень залежно від ступеня визначеності інформації
3. Класифікація підприємницьких ризиків.

Варіант -3

1. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення
2. Закони та закономірності, що впливають на прийняття рішень
3. Якісний аналіз підприємницьких ризиків.

Варіант -4

1. Способи формалізації та реалізації господарських рішень
2. Характеристика ризиків у комерційній діяльності підприємства.
3. Методичні основи обґрунтування господарських рішень.

Варіант -5

1. Визначення оптимальних форм представлення та реалізації господарських рішень.
2. Підходи до обґрунтування та вибору господарських рішень.
3. Сутність системних та несистемних (унікальних) ризиків та можливості зведення їх до мінімуму.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою	
	залік	
90-100	зараховано	
89-70		
51-69		
26-50	не зараховано	
1-25		

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний та проміжний контроль.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів (табл. 2):

Таблиця 2.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89....70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальної та самостійної роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у таблиці 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується

	науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. таблицю 4.) з відповідним ваговим коефіцієнтом.

Таблиця 4.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18

82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Підрахунки середньозваженого балу здійснюються з точністю до другого знака після коми. За таблицею 4 визначають кількість балів за 100-бальною шкалою, яку множать на ваговий коефіцієнт – 0,7 і отримують кількість балів за поточний контроль. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою (табл. 4.) та множиться на коефіцієнт 0,3.

Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна:

1. Баканов И. И., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа. М.: Финансы и статистика, 2016. 220 с.
2. Бартон Т., Шенкир У., Уокер П. Комплексный подход риск-менеджменту: стоит ли этим заниматься: Пер. с англ. М.: Издат. дом «Вильямс», 2017. 208 с.
3. Бачкай Т., Месена Д. и др. Хозяйственный риск и методы его измерения. М.: Экономика, 2017. 184 с.
4. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2016. 292 с.
5. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навч. посіб. К: ЦУЛ, 2017. 420 с.
6. Веснин В. Р. Основы менеджмента: Учебник. Ин-т междунар. права и экономики. М.: Триада, Лтд, 2016. 334 с.

7. Вітлінський В. В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. К.: Деміур, 2017. 212 с.
8. Воронцовский А. В. Управление рисками: Учеб. пособие. 2-е изд., испр. и доп. СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та; ОЦЭМ, 2018. 458 с.
9. Вяткин В. Н., Гамза В. А., Дж. Дж. Хэмптон. Управление риском в рыночной экономике. М.: ЗАО «Издательство “Экономика”», 2014. 195 с.
10. Глущенко В. А., Глущенко И. И. Разработка управленческого решения. Прогнозирование-планирование. Теория проектирования экспериментов. Железнодорожный: Крылья, 2015. 400 с.
11. Гоберман В. А., Гоберман Л. А. Основы производственного менеджмента: моделирование операций и управленческих решений: Учеб. пособие. М.: Юристъ, 2017. 336 с.

Додаткова література:

12. Гранатуров В. М., Шевчук О. Б. Риски підприємницької діяльності: Проблеми аналізу. К.: Зв'язок, 2017. 152 с.
13. Економічний аналіз: Навч. посіб. М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк/ За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. К.: КНЕУ, 2015. 540 с.
14. Исаев В. В., Немчин А. М. Общая теория социально-экономических систем: Учеб. пособие. СПб.: Изд. дом «Бизнес-пресса», 2014. 176 с.
15. Клейнер Г. Б. и др. Предприятия в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность/ Под общ. ред. С. А. Панова. М.: Экономика, 2018. 288 с.